

טיב הקהילה

ב"ד

בהעלותך
ט"ז סיון תשפ"ד

המסגרת לפי אופק דרושלים

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הרה"ג 7:13
מוצ"ש 8:31
ר"ת 9:06

סוף זמן קריאת שמע וחפילה

סוק"ש א' 8:11 | סוק"ת א' 9:41
סוק"ש ב' 9:05 | סוק"ת ב' 10:17

המסגרת לפי ששון קי"ז

גיליון מס':

734

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

מצד בני העיר שנודוהו כנוכח, כך שבדאי היה נוחא ליה להיות לנו בארץ מלחמינות במדין לחושב מנוחה, אם כן אי אפשר כלל לתלות את שובו אל ארצו בשיקולים של נוחות.

ואם בכל זאת רואים כאן שביקש משה מחותנו להימנות עם ישראל במסעם כדי שלא יאמרו שנתגיד מחיבה יש לנו ללמוד שעל האדם להרחיק את עצמו מפילו מחשד רחוק ביותר, כי גם על כגון דא נאמר (להלן לב כב): 'והייתם נקיים מה' ומישראל, ולא רק כשיש ידיים לחשד.

ואיתא בירושלמי (שקלים פרק ג הלכה ב): 'בתורה ובנביאים ובכתובים מצונו שצריך אדם לצאת ידי הבריות כדרך שצריך לצאת ידי המקום. בתורה – דכתוב (במדבר לב כב): 'והייתם נקיים מה' ומישראל, בנביאים – דכתוב (יהושע כב כב): 'אל יאמרו ה' הוא יודע וישראל הוא ידע, ובכתובים – דכתוב (משלי ג ד): 'זמצא חן ושכל

טוב בעיני אלקים ואדם' ע"ל. ועליו להבין שמדברנו ה"ל להביא סמוכין לדבריהם גם אם הנביאים ומן הכתובים יש בכך הוכחה שראו בדבר זה נחיצות יתירה.

והנה עדים אנו למקרים שונים שבכדי להסיר 'חשד' יש צורך בהתנצלות או בהבהרת דברים, אך כאן מתעורר 'צד הגאווה' ואינו מניח לו לאדם לעשותה, ומתבל את דבריו בכל מיני הוכחות שההתנצלות היא לגרועותא ובין הדברים הוא גם מְפַח את שיטתו בדבריו של הרמ"א שבתחילת הלשחן ערוך (אורח חיים א א) שכתב: 'זאל יבוש מפני המלעגים עליו, והיצר נוהן לו להבין שגם עליו התכווין הרמ"א בדבריו, שהרי הלעג הוא נתינת דופי במעלתם של תמימי דרך ההולכים בדרכי ה', ואם כן האיש הישר שחושדים בו, מחובתו להתעלם מטענת הלעגים עליו מבלי להתייחס לדבריהם. אולם אסור לו להאדם להתפתות לכך, על האדם להמנות עם אלו ש'דעתם יפה' ויודעים שיש לחלק בין מעשה למעשה, אמת הדבר שהרמ"א מדבר על הנותנים דופי במעלותיו של הצדיק, אולם לא התכווין בדבריו להורות במקום שיש חילול ה', כי אם במקום שנוצר מלעג 'בזיון' גרידא אבל כשבעקבות דבריהם נוצר 'חשד' על זאת ניצטוונו לסלק מעלינו כל שמץ של חשד, שמה ייחשב שתקתו כמי שמודה שאכן יש דופי במעשיו, ואם גם חכם וצדיק הוא יש לחוש שגם יאמרו 'התירו פרושים את הדבר'.

ומצינו הרבה תקנות שעשו ח"ל מפני החשד, כדוגמת מה שכתוב בגמרא (יומא לה): 'בית גרמו היו בקיאין במעשה לחם הפנים ומעולם לא נמצאה פת נקיה ביד בניהם, שלא יאמרו ממעשה לחם הפנים נונים'. ועוד מצינו שם בגמרא: 'בית אבטינס היו בקיאין במעשה הקטורת, ומעולם לא יצאה כלה מבושמת מבתיהן, וכשהיו נושאים אשה ממקום אחר היו מתנין עמה שלא תבשם, שלא יאמרו ממעשה הקטורת מתבשמן'. הרי לך שחששו מחשד גם כשהיה צד לומר שהם 'תמימי דרך' ועיסתם ובישומם הוא באופן המותר, וכפי שנהגו יתר בני דורם.

הש"ת יהיה בעזרונו, שזוכה לקדש שמו בהליכותיו, ויתקיים בנו המקרא 'זמצא חן ושכל טוב בעיני אלקים ואדם'.

וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֹא אֵלֶיךָ כִּי אִם אֶל אֶרְצִי וְאֶל מוֹלְדֵתִי אֵלֶיךָ: וַיֹּאמֶר אֵל נָא תַעֲזֹב אֶתְּנוּ כִּי עַל כֵּן יִדְעַתְּ הַנְּתַנּוּ בְּמִדְבָּר וְהָיִיתָ לָנוּ לְעֵינַיִם: וְלֹא

ופירש"י: אין נא אלא לשון בקשה, שלא יאמרו לא נתגיד יתרו מחיבה, סבור היה שיש לגרים חלק בארץ, וכעשו שראה שאין להם חלק הניחם והלך לו:

... כדי להבין היטב את עומק כוונתו של רש"י, מן הראוי לשים לב לנודע ענינו כמה ממאמרי ח"ל המדברים אודות מותו של יתרו, ומתוך כך להבין גם כן את הערכה שהיתה כלפיו בעולם כולו ובעיקר בקרב האומה הישראלית.

הנה כפי המובא בחז"ל כבר היה יתרו מוכר מראש שכל מעשיו הם לשם שמים. ח"ל מספרים לנו (סוטה יא.) שכשראה פרעה איך יישראל פרים רבים התייעץ עם שלושה בכירי יועציו והם: בלעם, יתרו, בלעם יעץ לשעבד את ישראל, ונענש בסבתה שברבות הימים נהרג על ידם איוב לא יעץ להרע לחילה, אולם מאידך גם לא מחה על עצת בלעם ולכן הוצרך להיענש ביסורים אבל יתרו לא הסכים למוימת בלעם, ובשכר זה זכה שברבות הימים ישבו מבני בלשכת הגזית. ואיתא במדרשי ח"ל שבנוסף גם התרה בפרעה שאלקי העברים עתיד להיפרע ממנו כשם שפרע מאלו שהציקו את אבותיהם וקיינותיהם, זאת אומרת, שאי הסכמתו היתה מעורה באמונה תקיפה, עד שהיה מוכן למסור נפשו עליה, ולדבר קשות בפני פרעה, ואכן הכניס את עצמו בסכנה גדולה, כי בדבריו התעורר חמתו של פרעה ורצה להרגו, ומסיבה זו הוכרח לברוח ממצרים למדין.

הרי לנו מוגמרא זו שכבר בשעה שהיו ישראל גרים בארץ לא להם כבר מסר יתרו נפשו בעדם והיה מוכן לוותר על מעמדו הרם בממלכת מצרים ולברוח במדין שהיה אז עבודו ארץ נכריה. גם המדיינים הכירו בסופו של דבר במעלותיו היחודיים של יתרו, ומינוהו עליהם לשר' וכפי שרש"י מפרש הכתוב (שמות ב טז) 'ולכהן מדין': 'רב שבהן, אולם גם שם לא היתה הגדולה מעבירו מן האמת, וכפי שממשיך שם רש"י: 'ואומר: 'זפירש לו מעבודה זרה, ונידוהו מאצלם, אכן מתחילה היה מפתם ענלים לעבודה זרה (ראה סוטה מג. ולהלן כה יא בפרש"י) אבל אחר שחקר היטב כל הדתות ואיליהם הבין שאין בהם מאומה, ופירש לו מהם וכתוצאה אבד גם שם את מעמדו, והיה לבו ולקלון בעיני אנשי מקומו, וגם עבדיו שבלאו הכי היו שפלים נמנעו מלצאת לרחובה של עיר כדי לספק צרכי אדוניהם, כי יותר ממה שהתביישו עם העובדא שהם עבדים הרביישו מהעובדא שהם עבדי יתרו, ובאין מנוס הוצרכו בנותיו לספק צרכי, הם היו אלו שרעו את צאנו, והם היו אלו שהוצרכו לשאוב מים כדי להשקותם.

אחר ש'מסירות נפשו של יתרו למען האמת היתה מודעת בקרב בית ישראל, יש לנו להבין, שכמעט ולא היה חשש שאם ייחזרו אל ארצו ואל מולדתו, יהיה אי מי שיחשוד בו שנתגיד רק כדי להשת נחלה בארץ ישראל, ומה גם שיישיבתו בארצו היתה כרוכה בהרבה סבל

טיב המערכת

• משרת משה מבחוריו •

עשיר אחד לקח חתן לבתו והתחייב לתת לו קעסט – לפרנסו למשך שנים רבות, אך תנאי אחד היה לו: שהחתן יקבע את מקום מושבו בבית הכנסת בין הזקנים ולא בין הצעירים, כאשר נשמע התנאי המחזר, תהו השומעים, הוזהו תנאו של העשיר? ומדוע כל כך חשוב לו שיישב החתן דווקא בין הזקנים ולא בין בני גילו הצעירים? כאשר נשאל החתן על כך, השיב: יודע אני כי הצעירים יש להם דמיונות ראשם עסוק כל הזמן בכל מיני חשבונות איך להתעשר ואיך להצליח אבל המבוגרים שדעתם כבר מיושבת, הם כבר יותר מותנים גם במחשבותיהם ולכן רצוני שחתני לעתיד יישב דווקא עמם.

אלדד ומידד נחבאו בסחנה, מה הם התנבאו? אומר רש"י שהיו מתנבאים משה מת והושע מכניס את ישראל לארץ, וכשהושע בן נון שמע על כך הוא אמר 'אדוני משה כלאם, מפרש רש"י הטל עליהם צרכי ציבור והם כלים מאליהם, דבר אחד תנם אל בית הכלא, כתב על כך הכלי יקר: 'הושע – לפי שהיה בחור בימים אחר במדת הקנאה, כמו שנאמר: 'וען יחושע בן נון משרת משה מבחוריו, מצד היותו 'מבחוריו' אמר כן, ואילו היה זקן בא בימים לא היה מקפיד על השתדר שני רעים כאחד, ועל כך אמרו: פני משה כפני חמה ויהושע כלבנה, כי כמו שקטרגה חמה ואמרה אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד, כך יהושע היה מקטרג ואמר אלדד ומידד מתנבאים אבל משה היה כחמה שלא קטרגה כלום, כך אמר משה: מי יתן והיה כל עם ד' נביאים.

אינו מבינים כלל בגדולתו של יהושע בן נון, אבל התורה כאן מלמדת אותנו אורחות חיים לכל אחד יש בצעירותו דם חם, זה יכול להתבטא גם באופן של קנאות לדבר ד' או בקנאות לכבודו של רב, אז איך נדע האם אנחנו באמת פועלים נכון או לא? התשובה היא אחת: עלי' שמתייעצים עם הזקנים והרבה פעמים דווקא מה שאנו חושבים שזה נרא ואיום אוסרים לנו הזקנים בדיוק להיפך, יהושע אומר 'כלאם, ומשה רבנו אומר הלואי שכל עם ישראל יהיו נביאים.

(ע"פ טיב התורה-בהעלותך)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

טיב הודעות

עדכוני שיחות: 100024-0534

י"ד הועדה הרוחנית ר' יעקב גינטיץ | עורך: ש. גולדשיין

הלכות ברכת התורה

א. ברכת התורה צריך לזוהר בה מאוד שלא ללמוד עד שיבדק, ויברכנה בשמחה גדולה ליתן הודאה על שבתו בנו ונתן לנו כלי חמד, ומי שאינו נוהר בברכת התורה עונשו גדול מאוד, ואמרו ח"ל שאינו זוכה ח"ו להיות לו בן ת"ח עבור זה (סי' ס"א וס"ב סק"ב).

ב. וצריך לזוהר בה מאוד, שלא חרבה הארץ אלא מפני שלא ברכו בתורה תחילה לפי שלא היתה חשובה בעיניהם כל כך לברך עליה, לכן היו מזלזלים בברכתה, ולכן לא הגיעה עליהם תורתם אף על פי שעסקו בה הרבה, ולכן יראה כל אדם שתהיה כלי חמדתו של הקדוש ברוך הוא שהיה משתעשע בה בכל יום חשובה בעיניו לברך עליה בשמחה יותר מעל כל הנאות שבעולם שזה מורה שעוסק בה לשמח, וזכה להשלת הנמשך לעוסק בה לשמח, שהוא לא ימוש טפח ומפי ודעך וגו', שתעשה שאלתו ובקשתו שמבקש בברכתה ונחיה אנתו וצאצאיו (ש"ע הרב ס"א).

ג. ויכוין בברכתו על מעמד הר סיני אשר בחר בנו מכל העמים וקרבנו לפני הר סיני והשמיענו דבריו מתוך האש ונתן לנו את תורתו הקדושה שהיא בית חיינו כלי חמדתו שהיה משתעשע בה בכל יום (תורה).

ד. ומעיקר ההזיות הוא שצריך להבין פירוש המלות ולאמרה בנחת מילה במילה שלא יחסר שום תיבה או אות, וגם צריך לאמרה בחשק נמרץ, וישם אל ליבו אשר הוא מברך על התורה אשר הוא חיינו ואורך ימינו בעוה"ז ובעוה"ב (ס"ח סק"א).

ה. ברכת התורה היא סגולה נפלאה שלא ישבח מה שילמוד (נ"ח ספ"ח ברכת דף ס"ד).

ו. וצריך לברך בין למקרא בין למדרש בין למשנה בין לגמרא (ס"ב) וכן לדבר הזוהר והקבלה (כ"ח סק"ג).

ז. ובכלל זה ספרי דוק, וה"ה ספרי מוסר אם יש בהם פסוקים ורשות ח"ל (סק"ח לח"י ס"ב), וכן ליסוד ה"א ב' עם בנו גם כן בכלל מצות ת"ת כשמתכוון לכן, אבל בשעת הדחק כששואל ממנו על איזה אות כיצד לקוראה, אינו צריך למנוע מפני ברכת התורה שיש לו על מה לסמוך שאין מתכוונים למצות ת"ת (תשו"ד ה' ס"ו).

ח. ואין לומר פסוקים אפילו דרך תחנונים קודם ברכת התורה, ויש להנוהג גם כן בימי הסליחות לומר ברכת התורה קודם הסליחות ולדלגה אחר כך כשאומר ברכת השחר (ס"ב ס"ו סק"ז).

ט. הרבה ראשונים סוברים שברכת התורה הוא מדאורייתא, ולכן אם נסתפק לו אם בירך ברכת התורה חוזר ומברך, ומכל מקום לא יברך מספק אלא ברכת אשר בחר בנו מיהו לכתחילה צריך לזוהר שיקבש מאחר

טיב הבנין משמרת השם

כלל ישראל עמדו בכל הנסיונות שהיו להם בנסיעתם במדבר ושמרו את משמרת ה'

בפרשתן כתיב (ט, יח-כג) על פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנו וגו', ובהאר"ך הענן על המשכן ימים רבים ושמרו בני ישראל את משמרת ה' ולא יסעו וגו', ויש אשר יהיה הענן מערב עד בקר ונעלה הענן בבקר ונסעו או יומם ולילה ונעלה הענן ונסעו וגו', על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו את משמרת ה' שמרו על פי ה' ביד משה.

ויש להבין מהו את משמרת ה' שמרו, איזה משמרת ה' היה להם לשמור בעת הנסיעות והחניות. ומבאר הרמב"ן, שזה קאי על זמן החניה, דלא היה הבחירה בידם לנסוע ולחנות כפי רצונם, רק היו משועבדים להענן, אם הענן נעלה היו מוכרחים לנסוע תיכף ומיד, ובהאר"ך הענן על המשכן היו מוכרחים לחנות שם עוד ועוד עד שיעלה הענן.

הנסיונות שהיו להם בעת נסיעתם וחנייתם

והיה להם בזה נסיונות קשים כמו שמאר"ך הרמב"ן, דלפעמים חנו במקום שלא היה טוב בעיניהם, והיו חפצים ומתאווים מאד לנסוע מיד מן המקום, אך כשראו שדייקא שם יאר"ך הענן על המשכן ימים רבים שמרו את משמרת ה' ועמדו בנסיון, שלא לנסוע מיד מן המקום רק לחנות שם ימים רבים כדי שלא לעבור על רצון השם. וזהו ושמרו בני ישראל את משמרת ה' ולא יסעו, שפנני שהיה להם יראת השם לשמור את משמרת מצוותה, לכן לא נסעו.

וכן להיפך, לפעמים נעלה הענן מיד אחרי שנים או שלשה ימים מהחנייתם, ובני ישראל רצו מאד להישאר שם עוד פרק זמן, כי היו יגיעים מאד מהנסיעה ועינה בדרך כחם ומ"מ שמרו את משמרת ה' ונסעו מיד אחרי הענן, אפילו כשלא חנו רק לילה אחת ומיד בבוקר נעלה הענן, המשיכו מיד בנסיעתם למרות שהיה להם בזה טורח גדול.

וזהו מה שמשבח הפסוק את כלל ישראל, שהיו שומרים תמיד את משמרת ה' ללכת אחר הענן, בלי שום תרעומות וטענות. והוא כעין מה שנאמר (ירמיה ב, ג) 'כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותייך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה'.

הענן היה נושא את כלל ישראל ולא הרגישו בנסיעתם

אך באמת פי להבין מה היה להם הנסיון בזה שחננו זמן רב או מעט, הלא הם היו מוקפים בענני הכבוד שהולכו אותם, וכמעט לא הרגישו שהם נוסעים בפועל, וכמו שאיתא במדרש (תנחומא במדבר, ב) שכלל ישראל הרגישו בנסיעתם במדבר ארבעים שנה, כאילו הם נמצאים בפלטרין, כדרך שהמלכים מסובין רבוצין על מטותיהן.

ונמצא שהרגישו בהליכתם במדבר כעין מה שמרשימים היום כשנוסעים על הרכבת, שיושבים בשלוחה כאילו נמצאים בבית ובסוף מוגיעים למחוז בפלטרין על מטותיהן, ובסוף הגיעו למקום חדש וחנו שם.

וכן מובאר בפנים יפות בפרשת ויחי (בראשית מט, ז) ובפרשתן (ט, ז), שלא היה שייך שכלל ישראל ירגישו חולשא דאורחא במדבר, כי היו גיטאים מאליהם על ידי העננים כמו שנאמר (שמות יט, ד) ואשא אתכם על כנפי נשרים.

היצה"ר אינו מרפה מן האדם גם כשלא חסר לו שום דבר ברוחניות ובגשמיות

ואם כן יש להבין מה שכתב הרמב"ן שהיה להם נסיון גדול בזה שחננו זמן רב או מעט, מפני טורח ועיניו הדרך, הרי לא הרגישו בזה כלל. רק רואים מזה גדל הכח של היצה"ר, שאינו מרפה מן

האדם בשום זמן ובשום מקום, אפילו כשהאדם מוקף בחסדי שמים מכל צד, ולא חסר לו שום דבר לא ברוחניות ולא בגשמיות, מ"מ מגיע היצר ומבלבלו בנסיונות על גבי נסיונות.

וכך היה גם בעת נסיעתם במדבר, שלמרות שלא הרגישו בנסיעתם וטורח הדרך כלל, מ"מ כשראו על ידי סימן הענן, שהם יוצאים מיד לדרך, לילה אחת בלבד אחר חנייתם, הגיע היצר ובלבלם שלא יסכימו לזה, כי אין לך עיניו הדרך יותר מזה, לצאת למסע חדש מיד לאחר חנייתם במקום אחד, עוד לפני שהספיקו לנוח מהנסיעה הקודמת.

וזה היה הנסיון הגדול שהיה להם בעת חנייתם במדבר, כי הגם שלא הרגישו באמת שום חילוק בין נסיעה לחניה, מ"מ כשהתבוננו שהם אכן יוצאים לדרך מיד לאחר חנייתם הקצרה, וידעו שבנסיעה רגילה ע"פ דרך הטבע, דבר כזה קשה מנשוא, הגיעו מזה ליד נסיון גדול, להתנגד ח"ו שלא ללכת אחר הענן.

כשהתבוננו שהם חונים ונוסעים על פי ה' זה נתן להם כח לעמוד בנסיונות

ומבאר הפסוק, איך באמת היה הכח לכלל ישראל, לשמור את משמרת ה' תמיד במשך כל הארבעים שנה, ושלא להיכשל בשום נסיון שהיה מנת חלקם במשך השנים. כי 'על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו, הם ראו בחוש שהכל הוא על פי ה', בין החניות ובין הנסיעות, וזה נתן להם הכח – 'את משמרת ה' שמרו, לשמור את משמרת ה' ולא להיכשל בשום נסיון.

וכמו שכתב האור החיים הק', 'על פי ה' יסעו - והענן יגיד אשר פי ה' יקבנו'. והיינו שמה שראו ובעת הנסיעה נעלה הענן, ובעת החניה שורה הענן עליהם, דבר זה אמר להם יותר מכן הכל, שהכל הוא על פי ה', שהרי הענן אינו דבר טבעי, רק כביכול זה הש"ת בעצמו, כמו שנאמר (שמות יג, כא) 'זה הולך לפניכם יומם בעמוד ענן לנחותם הדרך', ואם כן איך שייך ח"ו להתנגד להענן, הרי כל ענין הנסיעה והחניה כאן במדבר הכל הוא על פי ה', ואין להם שום ידיעה וסברא בזה, רק הם בטלים ומבוטלים לגמרי להש"ת המולכים במדבר.

ויש לנו לזכור שדבר זה נוהג בכל הדורות ובכל הזמנים תמיד, אנו מסורים לגמרי ביד הש"ת, אין בידינו הכח ללכת לשום מקום ולחנות בשום מקום, ואין בידינו הכח לעשות שום דבר, רק הכל עושה הש"ת, וכמו שאמר דוד המלך (תהלים קלא ב) כגמול עלי אמו כגמול עלי נפש, וכל אדם מישראל בכל הדורות צריך להרגיש כן, שהוא מסור לגמרי ביד הש"ת, כתינוק המסור לגמרי בחיק אמו.

וזה נותן לנו הכח לעמוד חזק נגד כל הנסיונות כשזוכרים שעל פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו, שום דבר לא תלוי בנו, ושום דבר אין אנו עושים, רק הכל עושה הש"ת. וכמו שאמר עוד דוד המלך, (שם קל"ג, ז) אנה אלך מרוחק ואנה מפניך אברך, אברח ממך אליך (פייט כתר מלכות), לא שייך לנסוע אפילו צעד אחד לבד, רק תמיד נמצאים עם הש"ת המוליך אותנו בכל ימי חיינו.

יעזור הש"ת שזוכה לפקוח עינינו ולראות יד ה' בכל דבר מארחות חיינו, ולהרגיש שאנו מסורים לגמרי ביד הש"ת בכל פינה שאנו פונים בימי חיינו, ובכל צעד ושעל שאנו הולכים וחונים, ושנוכה כבר בקרוב לביאת משיח צדקנו, ואז יחזרו ענני הכבוד ויקיפו אותנו, כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות (מיכה ג, יט), במהרה בימינו, אמן.

כתב הרמב"ן ז"ל (ספר המצוות, השגות, עשין ה) שמפרשה זו למדנו מצות עשה דאורייתא של 'תפילה בעת צרה'.

זה לשונו הזהב (בתורה"ד): "שנתפללו אליו בעת הצרות ותהינה עיניו וליבנו אליו לבדו כעיני עבדים אל יד אדוניהם. וזה כענין שכתוב (בהעלותך; ט) 'וכי תבואו מלחמה בארצכם על הצר הצורך אתכם והרעותם בחצוצרות ונזכרתם לפני ה' אלקיכם'. והיא מצוה על כל צרה וצרה שתבואו על הצבור, לצעוק לפניו בתפלה ובתרועה. והוא הענין שביאר שלמה ע"ה כמו שכתוב (דה"ב ו, כו) 'בהיעצר השמים ולא יהיה מטר', וכתוב (שם

כת) 'דעב כי יהיה דבר כי יהיה שדפון ירקון ארבה חסיל כי יהיה כי יצר לו אויבו בארץ שערי. כל נגע כל מחלה, כל תפילה כל תחינה אשר יהיה לכל האדם לכל עמך ישראל, אשר ידעו איש נגע לבבו, ופרש כפיו אל הבית הזה וכו'. - שהיא מצוה לעת הצרות, שנאמין שהוא יתברך ויתעלה שומע תפילה, והוא המציל מן הצרות בתפלה וזעקה" עכ"ל.

הן אמנם דעת הרמב"ם בספר המצוות שם (עשין ה) שכל תפילה גם שלא בעת הצרה היא מצוה דאורייתא כד"א (דברים יא, יג) 'ולעבדו בכל לבבכם איזו היא עבודה שבלב, זו תפילה'. - מכל מקום בעת הצרה לכולי עלמא מצוה מן התורה להתפלל לפניו יתברך להושיענו מן הצרה.

ובמינונו אנו כיום בעקבתא דמשיחא הלא מוקפים אנו בצרות רבות מבית ומחוץ, וכמה מצוה רבה היא עלינו להתפלל ולהתחנן לישועת ה'. כמאמרו המופלא של הרה"ק רבי נתן דוד משידלאוואצ' זצוק"ל (תורת רבי נתן דוד דף רפ, ב) בתפילת נשמת, "בכל עת צרה וצוקה - אין לנו מלך עוזר וסוּסֵךְ אלא אתה". היינו שמצד האמת בכל עת היא עת צרה וצוקה לישראל, ואין שום זמן לומר עליו שהוא עת טוב, כי בכל רגע ורגע צריך האדם לרחמי שמים להשיגה עליו לסעודו ולתמכו להינצל מכל העמים והמטשטינים העומדים עלינו לכלותנו. - אלא שאין לנו מלך עוזר וסוּסֵךְ אלא אתה, שכוחו יתברך עומד לנו כל העת להצלה, והוא מלך עוזר וסוּסֵךְ לישראל בכל עת ורגע להצילם מאותה עת צרה וצוקה ושפתי פי חכם חן.

-> <-

סיפר לי מע"כ אאמ"ר הגה"צ בעל 'מעדני השלחן' זצוק"ל, אשר התייתם מהוריו בחינתו ילד בגיל תשע, ונשלח לבית היתומים 'דיסקין' פעי"ק ת"ו.

ואמר שבין הדברים שנחרתו ונחקקו היטב בזיכרונות ילדותו מבית אביו, היה מראה אחד שסיפר עליו תמיד ולא שכחו כל ימי חייו. וכה סיפר:

דרכו של אבי הגה"צ המקובל האלקי רבי גמליאל הכהן רבינוביץ זצוק"ל, ראש ישיבת קישענעב, כשהיה מתעטף בתפילה בטליתו, היה מליטה פעמים רבות עד מעבר לפניו, כך שפניו קדשו היו תדיר מכוסות בטלית.

בתור ילד קטן סיקרן אותי מאוד לדעת מדוע מליט הוא את פניו בטליתו, כמי שמתחבא ומצטנע מתחת הטלית. פעם אזרתי עוז, וכילד קטן נדחפתי תחתיו והצצתי אל פניו שמתחת מעטה הטלית, המראה שנגלה לי אז היה מפעים ומדהים שאינו מש מזיכרוני לעולם! - אבא זצ"ל ישוב ושתי נהרות דמעות ניגרו מעיניו כנחלים ארוכים, הוא בכה ובכה מאין הפוגות, והתפלל בדבקות עצומה לפני קונו.

מראה זה עמד לנגד עיניו כל ימי חייו, וחזקו אותו תמיד בעבודת התפילה לפני השם יתברך, וכל אימת שהיה נזכר בזה למרות שעברו כבר יותר משמונים שנה מאז, היה בוכה מחדש!

-> <-

אל הרה"ק בעל 'יסוד העבודה' מסלונים זצוק"ל נכנס פעם יהודי אחד מאנשי שלומי יחד עם בנו הבחור הצעיר, ותינו את צרתם לפניו, כאשר זה הבחור קיבל 'צו גיוס' לצבא הצאר הרוסי, ואינו יודע להשית עצות בנפשו, כיצד ואיך ניתן להיפטר מגזירה קשה זו.

היסוד העבודה הוציא אנחה עמוקה מלבו הטהור, באומרו כלפי שמיא: עד מתי יהיו ישראל סובלים מעול גזירה קשה זו? - רחמנא לי שזבן מהם ומהמונם.

לאחר מכן פנה אל הבחור הצעיר, והורה לו כך: יומיים לפני תאריך

ההתייצבות שלך לצבא תשתדל להיות עד כל הלילה ותקרא מתוך ספר התהלים בתפילה ובתחנונים והשם יתברך יהא בעזרך להושיעך מכל צרה ומצוקה ופטרו לשלום.

הבחור החסיד בהגיעו לביתו, זכר היטב את הוראת רבו, ובהגיע העת של יומיים לפני הגיוס לא נתן תנומה לעפעפיו, רק ישב אצל השולחן וקרא בספר התהלים בבכיות ותחנונים ושפך את נפשו לפני ה' להינצל מן הגזירה וקיים בנפשו מאמר הכתוב (איכה ב, ט): "קומי רוני בלילה לראש אשמורות, שפכי כמים ליבר נוכח פני ד'".

תפילה בעת

צרה

וכי תבואו מלחמה בארצכם על הצר הצורך אתכם, והרעותם בחצוצרות ונזכרתם לפני ה' אלקיכם, וגו' ונזכרתם מאיביכם. ט

והנה בשעה מאוחרת מאוד, לפני עלות השחר, נשמעו דפיקות על דלת הבית, הבחור ניגש חיש לפתוח את הדלת והנה שלשה גנרלים עטורי

התילה עם סמלים רבים ענודים על מדיהם עומדים בפתח כשהם רטובים על לשד עצמותיהם מחמת השלג הכבד שהחל לרדת לפנות בוקר. הם סיפרו שהיו כאן במשימה באזור, ולפתע החל השלג לרדת במטרות עז, וכראותם את האור זולק בבית זה הגיעו הנה, בבקשה להכניסם הביתה להתחמם קמעא עד שתחלוף הסערה ויוכלו להמשיך בדרכם.

הבחור הצעיר הכניס אותם הביתה בסדר פנים יפות הושיב אותם אצל התנור לחמם את עצמותיהם הקפואות, והגיש לפניהם ספלי תה מהבילים ביחד עם מיני תרגימא טעימים. הגנרלים שהיו רעבים וצמאים הרוו את נפשם מאותה לגימה, והנהו מאד מן השירות האדיב והמסור ששירת לפניהם הנער בכל לב.

לאחר שחלפה הסערה והיתה מעט הפוגה מן הגשמים והשליגים יצאו הגנרלים לדרכם, לא לפני שהודו לו לנער וברכוהו על האירוח האדיב והמסור.

לאחר יומיים כשהתייצב הנער במחנה הצבא החל הרופא הצבאי לערוך בו את סריקותיו ובדיקותיו, הוא בחנו מכף רגל ועד ראשו, ועם תום הבדיקה פסק: נער זה בריא וחסון, הוא בחור כארזים! אשר בוודאי יתאים מאוד לצבא הצאר ירום הודו! - ותיכף שלחו אל אחד המפקדים הגדולים שבמחנה, כדי שהלה יורהו מתי והיכן ישולב בפלוגת הצבא.

הבחור ניגש בפיק ברכיים אל אותו מפקד רם המעלה, אך להפתעתו הרבה לאחר שראה אותו המפקד ניגש חרש אל אחד הגנרלים והסתודד עמו בצד כמה רגעים ושוב חזר והביט היטב על הבחור שלפניו, וכשאזכרה גדולה על פניו, קרא בקול: הלא זהו בחור חלש ורזה, הוא אינו ראוי ואינו כשיר כלל לצבא המשובח שלנו! אך הרופא הצבאי התוכח עמו, שאין כאן שום חולשה כלל, זה מן הבחורים הבריאים והחזקים ביותר.

אולם ההכרעה הסופית היתה בידי של אותו גנרל גדול עטור התהילה, שלאחר שהביט גם הוא היטב על הבחור שלפניו, הרץ את משפטו שאין בחור זה כשיר כלל, והוא קיבל על אחר פטור מוחלט מן הצבא! הבחור הכיר וזכר אותם היטב, היו אלה המפקד והגנרל שרק שלשום קיבלם בכבוד גדול ואירחם בביתו באישון לילה, כשחיפשו הגנה מן השלג הגדול. וכשהגיע לפניהם הכירוהו היטב, והכירו לו טובה על כך, ודאגו לשחרורו המלא!

ללמדך, שאין התפילה חוזרת ריקם! וברוח קדשו ידע והרגיש הצדיק שבזה הלילה יש להרבות בתפילה ובתחנונים לפני אדון כל, עד שישמע את תפילתו, ויהיש את ישועתו הגדולה.

-> <-

הגאון רבי שבתאי יודלביץ זצ"ל, מגיד מישרים דפה עיה"ק ת"ו, המחיש פעם את כוחה של תפילה בדבקות, בטיב המעשה דלהלן: אל חברת הדואר שבאחת המדינות הגיע מכתב, שבכתובת הנמקן אליו היה מיועד נכתב: לכבוד האלקים יתברך שמו!

לא ידעו עובדי הדואר מה לעשות במכתב שכזה, ולהיכן לשולחו. גם שם השולח לא הופיע מצידה השני של המעטפה כמקובל - כך שאין גם למי להחזירו.

מסרו אפוא הפועלים הזוטרים את המכתב למנהלים הממונים עליהם, והם לממונים שמעליהם, וכך עלה המכתב והתגלגל מדרג לדרג, כשאף אחד אינו מוצא פתרון הולם להיכן אמור להגיע מכתב זה.

השמועה עשתה לה כנפיים בחלונות הגבוהים בין השרים עד שהובאה להכרעתו של המלך ירום הודו בכבודו ובעצמו. - החליט המלך למסור את המכתב לכוומר [גאלאה] המקומי, שכן | הפשן בעמוד הבא <|

סיפורי השגחה פריית שנשלחו לפערכת ע"י הקוראים

"הזדללת חסדך עלי"

כל חיי עבדתי קשה בעבודת כפיים וחלום חיינו הייתה לרכוש דירה משלנו כדי שלא נחיה בלחץ מתי מפנים אותנו, והאם בעל הבית יעלה לנו את השכירות וכו'. כל פעם כשכמעט הגעתי לחתום על דירה משלי משהו השתבש ולא הצלחתי לקנות את הדירה.

למרות האמונה שכל מה שה' עושה, הוא עושה לטובה! להגיד את זה, זה קל אבל לחיות את זה, קשה יותר ודורש מדרגות של אמונה.

במשך השנים אשתי חלתה במחלת נפש, המצב הגיע לכך שלא יכולתי להתעסק בקניית דירה והעניין נדחה. כעבור זמן מצבה התדרדר עד כדי כך שלא היה שייך יותר לטפל בה בבית, ונאלצנו להכניס אותה למסגרת מיוחדת ותומכת מעין בית אבות, למרות היותה צעירה יחסית ושם טיפלו בה במסירות. כל זמן שאשפזה באנו לבקר בתכיפות ולדאוג לכל מה שהיא צריכה. לפני תקופת אשפזה, עשו לנו חקירת יכולת כלכלית על מנת לראות כמה אנחנו מסוגלים לשלם. אחרי כל הבדיקות נקבע לנו סכום לתשלום אלף שקלים (1,000 ש"ח) לחודש. מסתבר כי אילו הייתה לנו דירה רשומה על שמינו היינו נאלצים לשלם חמישה עשר אלף שקלים לחודש (15,000 ₪) לפי הקריטריונים של הביטוח...

לא מזמן נפטרה אשתי, פתאום נפל לי האסימון וקלטתי שלפי מספר השנים שאשתי הייתה מאושפזת הייתי נאלץ לשלם יותר משווי הדירה שלי, והייתי נשאר בלי דירה ובלי פרוטה למחייתי הבסיסית. ועתה הבנתי איזה חסד עשה איתי הקב"ה כל השנים האלו שלא הצלחתי לקנות דירה. הרי הקב"ה ידע מראש את העתיד לקרות ושתם תפילתי כדי להציל אותי מתשלומים כבדים מנשוא!!!

היום גם כשלא הולך לי משהו, אני מודה לה' כי ברור לי שיש שם טובה נסתרת! כי אין רע מלפניו!!! בעל המעשה: ה. פ.

הפענוץ לכות את הרבים בספרו של השגחה פריית מוזמן לשלוח אל ר' שפחה סטואלס בפקס: 0526517922 או ל: o.y.wines@gmail.com

לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכל תורת הנסתר בימי החול הנעלים ערב בבוקר וצהריים

מטבע ברכה
קדיש
דרושי השחר
קריאת שמע
ברכת אבות
ברכת כהנים
ועבוד - נפילת אפים
סיום תפילת השחר
דרושי הלילה

להשיג בחנינות הספרים המובחרות
הפנה רשימת ספרים באתר הרב יצחק דוד מוסקו 03-6494114

ארוכות בכה רבי יצחק דוד בדמעות שליש ולא היה מסוגל להירגע, עד שאזר עוז בנפשו, וקם ממקומו ואמר לאיש בנחיצותו:
שמע נא היטב את אישר איעצך, קום עתה וסע מכאן תיכף לקבר רחל אימנו ע"ה מקום הידוע כמסוגל מאד לפקידת עקרות שפוך שם את כל שיה לבך, כאשר ישוה הבן בפני אימו, ובטוהני כך שמורה תיוושע בעזרת ה'!
ואכן לתקופת הימים נולד להם בן זכר חי וקיים בריא ושלם והיה לפלא!
-> <->

אחד מגדולי הרבנים הנודע בדרשותיו המאירות, נואם בחדס עליון ופה מפיק מרגליות הזמן פעם לשאת מדברותיו ב"בית הארח' שבאחד מהישובים בארץ הקודש. - כאשר התקבצו ובאו לשם קבוצה גדולה מאחינו בני ישראל לנופש של כמה ימים, ובין התוכניות שבחבילת הנופש התקיים שם ערב חיזוק שבמרכזו עמד משא הקודש של כבוד הרב הצדיק.

באותה דרשה עורר הרב מאוד על 'עבודת התפילה', כמה חשובה היא התפילה בחיי איש ישראל, שהיא עיקר העבודה שבלב החודרת לפנימיות מהותו של האדם. ולפיכך יש להתייחס אל התפילה כראוי וכנכון, שלא תהא ח"ו כמצוות אנשים מלומדה לצאת ידי חובה בלבד...
בסיום דרשתו עורר הרב על כמה פרטים חשובים שמשום מה נוטים אנשים לזלזל בהם, כמ"ש בפ"ק דברכות (ו:): "אמר ליה ההוא מרבנן לרב ביבי בר אבאי, ואמרי לה רב ביבי לרב נחמן בר יצחק, מאי 'כרום זולת לבני אדם' (תהלים יב ט). - אמר ליה אלו דברים שעומדים ברומם של עולם ובני אדם מזלזלין בהן". ופירש רש"י על אתר: "דברים שעומדים ברומם של עולם - כגון תפלה, שעולה למעלה".

לפיכך עורר הרב ברגש, יש להקדיש על 'תפילה בציבור' מתחילה ועד סוף, לבוא מעט קודם התפילה, ולהתפלל במתינות מילה במילה, מאדון עולם ועד אדון עולם. כמ"ש בדרך צחות הגאון המפ' רבי שלמה זלמן אויערבך זצוק"ל, שתפילת 'עלינו לשבח' איננה 'תפילת הדרך'... כפי שנראה אצל הרבה אנשים, שבעת שאומרים תפילה זו אורזים ונוטלים כל הפציהם וכבר יוצאים חוצה...
דרשתו של אותו גדול בבית הארח' התקבלה מאוד על לב השומעים עד שנשמע שם אחר כך מפי אחד הגערים, שהרב בדרשתו הפך את 'בית הארח' לבית המוסר... ומן הנופש הגדול יצאו תפילות גדולות!
התברר שלאחר אותה התעוררות גדולה, התארגנו כל חברי הקבוצה לשמור ולעשות ולקיים את כל אותה התעוררות של תפילה, ובחיותם בימי נופש שאינם ממהרים לשום מקום... התפללו באורך רב ובמתינות גדולה, כשהבעל תפילה נישג אל העמוד מתחילת 'אדון עולם', ומתפללים כל התפילה יחדיו לאט ובכוונה רבה, וכך נמשכו תפילותיהם שעות ארוכות, להתקבל צלותהו ובעותהו של כל בית ישראל קדם אבותהו די בשמיא ואמרו אמן.

אני לנפשי, למה לי להמתין עד שאגדל וכבר התעורר הצרה, עדיפא לי להקדים את הבכיות ואת התפילות מראש. וכשם שאותם הזקנים בוכים בתפילתם על כל צרותיהם, אף אני מתפלל ומבקש מאת השם יתברך להצלחה בתלמוד תורה ויראת שמים במידות טובות וישרות, ובכל ענייני החיים לטובה.

ואכן נענה אותו הנער בתפלותיו הזכות, ויגדל הלך וגדל, עד שנעשה לאחד מגדולי הדור, ה"ה מרן הרה"ק רבי יוסף צבי דזינסקי זצוק"ל, גאב"ד וראש ישיבת חוסט, ולאחר עלייתו לארץ הקודש עלה לכהן פאר כגאב"ד עיה"ק ירושלים תובב"א ולמרא דארעא דישראל.

באחת מדרשותיו אשר נשא הגה"ק ברמה ביום ז' אדר, בעת שכיהן פאר ברבנות העיר 'אלאנאטא' הגדולה לאלקים דרש בין הדברים על הפסוק (בראשית ת כא) "כי יצר לב האדם רע מנעוריו", שהכתוב מפרש את עצמו, כיצד נעשה יצר לב האדם 'רע' כל כך - מחמת 'מנעוריו', שחושב לו האדם שהוא עוד נער וצעיר, ויש לו שהות וזמן רב לעשות תשובה ולהתקרב אל ה'... והוא משכח מליבו כי קרב יום קיצו, ואינו מניח לו לצלל לטובה את שנות הנעורים, כנודע מאמר החכם, שעיה אחת בשנות הבחרות כשנה בשנות העמידה!

לפיכך, סיים הצדיק בדרשתו הנעימה, החכם עיניו בראשו, ויקדים לצלל את היטב לעבוד את ה' 'מנעוריו', להתפלל ולבקש מלפניו יתברך בימי הבחרות בשפיכת לב כמים להצלחה בתורה ועבודה ובכל הנצרך. ובכך יתגבר כנגד 'יצר לב האדם רע מנעוריו', יגדל ויצמח ויעשה פירות לטובה, ולאילנא ברבא יתעבידי!
-> <->

אחד ממכריו של הרה"צ רבי יצחק דוד גוטפראב זצ"ל, מוקני צדיקי ירושלים של מעלה, התאונן פעם בפניו, שהנה זה לו כבר שנים רבות מיום חתונתו, ועדיין לא זכו להתברך בזרע של קיימא. ובשפכו בפניו את מר שיוחו, תיאר לו את גודל מרירות ליבם וצערם מחמת אותה צרה.

לפתע באמצע שיחתם התרגש פתאום רבי יצחק דוד מאוד אל נוכח צרתו הגדולה ומעוקתו של היהודי, ופרץ בבכי מר, דקות

החוקרים שמהו על הצלחתם והביאו את הילד אל שערי ארמון, פנה המלך אל הנער ושאלו: תאמר נא ילדי היקר! מדוע לא חמת את שמך על המכתב? וגם לא ציינת כלום על גבי המעטפה, הרי לא ידענו כלום מי אתה והיכן אתה? תשובתו של הילד הדהימה את המלך והשרים: אדוני המלך! - הסביר הנער ברהיטות - כתבתי את מכתבי באמת ובתמים אל אלוקי שבשמים בלבד! ללא שום חשבון אחר. - מאמין אני בכל לב, שהאלוקים שבשמים שם למעלה יודע את הכל! ואין שום צורך לספר לפניו לא את שמך, ולא את מקומי, כי אם לומר הבקשה בלבד!

התרגש המלך מאוד מדבריו המוחכמים של הנוקא והחליט לסייע בעדו בחיפשו אחר הוריו. - בבית המלכות ישנם כמובן אמצעים שונים ובעזרת אנשי המודיעין נמצאו אכן ההורים והילד האובד הושב אל חיק אבותיו!
ראו גם ראו: - סיים רבי שעפסיל זצ"ל את דרשתו הנלהבת - עד היכן מגעת כוחה של תפילה ובקשה הבוקעת מעומק הלב באמונה תמימה, המחוברת ודבוקה באלקים חיים! - שכן להיות שהתכוון אותו נער באמת ובתמים נענו לו אכן מן השמים למעלה ונתקבלה תפילה, וממילא נתגלגל ונשתלשל הכל כאן בעולם הזה עד שהמלך בעצמו נטפל לצרות.

כן נזכה להשיב לב בנינו אובדים אל אביהם שבשמים בתשובה שלמה, אמן.

אחד מן הילדים העילויים המובהרים שבארץ אונגאריין היה שמו יוסל הערש, מלבד שקידתו העצומה בתורה, היה אוהב ומחבב מאוד את עבודת התפילה, תפילותיו היו ארוכות ומתוננות ככוונה עצומה, והיה בוכה הרבה בתפילותיו, גם בתפילות הרגילות שבימות החול.

המתפללים שבבית הכנסת התפלאו ותמהו, על מה ולמה בוכה הנער כל כך בתפילותיו, ובהזדמנות אחת שאלו את 'יוסל הערש' בעצמו, מדוע בוכה אתה כל כך בתפילה?
ענה להם הנער בחכמה, הנה רואה אני כאן בקהילתנו הרבה יהודים מבוגרים וזקנים הסובלים מכל מיני ייסורים בגוף ובנפש, ובנואם לבית התפילה מרבים בתפילה ובבכייה רבה, זה בוכה על מחלתו וזה על פרנסתו, וזה על צער גידול בניו ושאר מיני תבלין דמעיכון ברוחניות ובגשמיות. - ואמרת אף

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט

על הברכה יעמדו

			לעיני החבור שמואל מאיר ז"ל בן יבלחטיא רבי ישראל יצחק ולביע יח נסלו תנצבה.	לעיני מרת חיה סאסא בת לאה ולביע יסיון תנצבה.	לעיני הרב יחיאל מאיר ז"ל בן הרב אברהם עקשטיין ז"ל ולביע יסמת תשס"ח תנצבה.	לעיני רבי שבתאי זצ"ל בן הגה"ק רבי גמליאל הכהן זצ"ל ולביע יסנת תשל"ז תנצבה.	לעיני הרה"ח רבי משה רייך זצ"ל בן הר"ר שמואל רפאל זצ"ל ולביע יס אייר תנצבה.
--	--	--	---	--	---	--	--